

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Barendrecht

06/10/2022
jaargang 100

nr **52**

In het najaar van 1925 ontstaat er in Rotterdam-Zuid een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Centrum. In 1928 verenigt deze afdeling zich met de op 3 januari 1895 geïnstitueerde Kruisgemeente van Rotterdam-Charlois. In hetzelfde jaar verrijst er aan het Mijnsherenplein een nieuw kerkgebouw met 750 zitplaatsen. Zowel in 1935 als in 1952 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot uiteindelijk 2100. In 1988 wordt het echter teruggebracht tot 966. In 2004 verhuist de gemeente van Rotterdam-Zuid naar Barendrecht, waar men tijdelijk bijeenkomt in de Christelijke Gereformeerde Kerk. Op 17 april 2007 neemt ds. L. Terlouw het huidige kerkgebouw (met 750 zitplaatsen) in gebruik. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Een haven in een havenstad' en 'Eeuw uit eeuw in'. De gemeente telt momenteel 383 belijdende leden en 278 doopleden.

Een kreupele bedelaar genezen

Deze bedelaar is kreupel vanaf zijn geboorte. Zijn voeten zijn verlamd. Hij kan niet werken voor de kost. Daarom komen ze hem elke dag halen. Dan dragen ze hem naar een plaats waar veel mensen langskomen. Het is een gunstige plek om te bedelen: aan de deur van de tempel, genaamd 'de Schone'.

En een zeker man, die kreupel was van zijner moeders lijf, werd gedragen, welken zij dagelijks zetten aan de deur des tempels, genaamd de Schone, om een aalmoes te begeren van degenen, die in de tempel gingen (...) En Petrus zeide: Zilver en goud heb ik niet, maar hetgeen ik heb, dat geve ik u; in den Naam van Jezus Christus, den Nazarener, sta op en wandel! En hem grijpende bij de rechterhand, richtte hij hem op, en terstond werden zijn voeten en enkels vast.
Handelingen 3:2,6,7

Wat is die man afhankelijk! Hij zit de hele dag op de grond. Lager kan hij niet zakken. Hij moet de hele dag maar omhoogkijken. Vragen. Smeken. Schooien.

En zijn lege hand ophouden. Hij heeft niets verdiend, want hij heeft niet gewerkt. Hij moet dus van het gegevene leven.

Is het geen uitnemend beeld van een geestelijke bedelaar?

Wanneer de Heilige Geest een mens van geestelijk dood, levend maakt, leert hij dat hij heel zijn leven nog tot niets goeds in staat geweest is. En het wordt: 'Ik heb nog nooit Gods eer bedoeld!

Ik heb een onvruchtbaar leven geleid! Ik ben geboren als een mens die niet wandelen kan op het pad van Gods geboden. Geboren als een Adamskind! Gods Geest maakt u 'Adam voor God': 'Wij zijn van 't heilspoor afgegaan', in het paradijs. En nu ben ik in ongerechtigheid geboren. En nog elke dag kan ik niet verder komen dan God tergen, beledigen en onteren. Er komt een hartelijke gewilligheid om mijn zonde te belijden voor Gods aangezicht:

*"k Wil mijn misdaân, die U tergen,
Niet verbergen,
Ik bedek voor U die niet'*

(Psalm 38:18).

kan Hem niet meer missen! Dit leert me bedelen, roepen tot God. Dan verkeer ik laag bij de grond, omhoog blikkend, Hem smekend om een genadegift. Met lege handen.

Maar daar ben ik nu juist een vijand van, om met lege handen te bedelen. Ik wil niet, net als die bedelaar, volslagen aan de grond zitten. Daarom is nadere ontdekking door Gods Geest zo nodig. Want ik had gaandeweg iets opgebouwd, om op te leunen en te steunen: mijn indrukken, mijn tranen en gestalten, mijn levensverbetering, mijn... gebedel, mijn uitredingen. Maar als Gods Geest doortrekt, toont Hij mij het walgelijke van mijn eigengerechtigheid. Dan leert Hij mij geheel rechteloos te zijn. Geheel onwaardig om gered te worden. Dan kan ik de Heere niets meer laten zien, niets meer aanbieden. Dan is mijn hart leeg, dan zijn mijn handen leeg. Vuil en bemodderd bovendien. Dan ga ik doorleven dat ik met alles wat er in mijn leven gebeurd is voor God niet kan verschijnen.

*'Uitgeteerd door al mijn klachten,
Zijn mijn krachten,
Zeer verbrijzeld en vergaan'*

(Psalm 38:8).

Wat een zegen als ik de psalmdichter hartelijk mag nazeggen: 'Heere, Uw doen is rein, Uw vonnis is gans rechtvaardig'. In deze diepe nood toont u de Heere uw geestelijk lamme voeten, uw afgekapte handen, uw onwillige hart, uw zwarte goddeloosheid. En u bedelt in die heilzame wanhoop:

*'Heer', ik voel mijn krachten wijken,
En bezwijken,
Haast U tot mijn hulp, en red'*

(Psalm 38:22).

ds. H.A. van Zetten,
Nieuw-Beijerland

Ik moet sterven en ik kan niet sterven. Want sterven is God ontmoeten. En het ergste is: 'Ik ben God kwijt om eigen schuld. En ik

Petrus en Johannes

Terug naar Handelingen 3. Petrus en Johannes komen bij deze kreupele bedelaar. Ze zeggen: 'Zie op ons'. Dat wil zeggen: 'Kijk ons eens goed aan, nu komt er iets belangrijks!' En ja, dan klinkt het: 'In de Naam van Jezus Christus, de Nazaréner, sta op en wandel!'

Petrus en Johannes wijzen van zichzelf af. De kreupele bedelaar moet het niet van mensen hebben. Hij moet het niet van discipelen of apostelen hebben. Ambtsdragers zijn mede-zondaars. Zij moeten ook als een bedelaar door het leven. 'Stel op prinsen geen betrouwen!' Alleen in de Naam van Jezus Christus is genezing mogelijk. En dat wonder geschiedt hier! Zo is het ook geestelijk. Alleen de gerechtigheid van Christus is voor God

In dit nummer

2 Een kreupele bedelaar genezen

8 Serie: Het pastorale gesprek [3]

20 Droefheid naar God (1)

- 3** Het gekrookte riet [39]
- 4** De toeleidende weg tot Christus
- 6** Serie: Het innerlijke leven [7]
- 7** De Generale Synode (2)
- 9** Serie: Bijbelstudie over Genesis 1-3 [6]
- 10** Van jongs af aan geleerd
- 11** Commentaar: Elisabeth II (1952-2022)
- 12** Boekennieuws
- 13** Kerknieuws
- 13** Berichten
- 14** Kerkdiensten
- 19** Jeugdtribune

genoegzaam tot betaling. De Heere kan van mij niets gebruiken. Alleen in de Naam van Jezus Christus is verzoening mogelijk. Alleen door de toepassing van Zijn bloed is verzoening en vrede met God mogelijk. In vers 16 lezen we dat de Heere het ware geloof werkte in het hart van deze kreupele bedelaar.

Wandelen en God loven

Geliefde lezer(es), hebben wij al genezing ontvangen van onze zonde en ongerechtigheid, onze schuldige onmacht, onze onwil en ongehoorzaamheid, ongelooft, onze weigerachtigheid en dubbelhartigheid, onze vijandschap?

Doe dan als deze man (vers 9): geef God alleen de eer: 'En al het volk zag hem wandelen en God loven'. In zulke ogenblikken denkt Gods kind dat hij de Heere nooit meer verdriet zal doen. Maar dat zal tegenvallen! Hij blijft een zondaar. Daarom blijft hij in zijn aardse leven altijd een bedelaar:

*'Want, o Heer', ik ben aan 't zinken,
En tot hinken
leder ogenblik gereed.
'k Heb mijn smart en onvermogen
Steeds voor ogen'*

(Psalm 38:17).

Gods kind wordt tot een bedelaar gemaakt. Hij wordt ook in het leven van heiligmaking aan de grond gehouden. Hij blijft een bedelaar tot de laatste snik. Het waren de laatste woorden van Maarten Luther: 'Wij zijn bedelaars. Dat is waar.'

Soeverein welbehagen

Mist u dat bedelaarsleven? Bent u nog niet ontdekt aan uw ellendige staat? Of heeft u nog een beetje godsdienst op zak? Smeek om als een bedelaar te mogen zijn. Als een kreupele. Onmachtig. Totaal afhankelijk. Onwaardig. Vraag maar te mogen zakken en zinken, totdat u niet verder kunt. En blijf daar dan maar liggen. Smekend, bedelend. Totdat... het Gode behaagt u bij uw rechterhand te grijpen en uit die ruisende kuil van modderig slijk op te halen.

O, Hem te verwachten omdat er geen andere weg meer overbleef. 'In de Naam van Jezus Christus, de Nazaréner, sta op en wandel!' Alleen dan zal ook in uw leven de drie-enige God de eer kunnen ontvangen. Omdat Hij het heeft geschonken.

Uit soeverein welbehagen.

*'Mijn God, U zal ik eeuwig loven
Omdat Gij 't hebt gedaan. (...)
Uw Naam is voor 't oprecht gemoed
Van al Uw gunstvolk goed'*

(Psalm 52:7). ✎

Het gekrookte riet [39]

'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen.'

Mattheüs 12:20a

TWAALFDE PREDIKATIE

- Verder zegt God de Vader: Hebt u in uw leven wel gelet op de evangelische nodiging en het grote aanbod van genade? Wat was dat? Ik bied Mijn gunst aan in Christus, als u ze maar hebben wilt. Die wil, die come, en hij neme van het water des levens om niet (Openb. 22:17)
- God de Vader spreekt de gekrookte vlaswiekjes en rokende lemmetjes aldus aan: Wel, arm en nedergebogen hart, kent u de aard en de natuur van het genadeverbond? Al wat Ik daarin eis, moet u ontvangen, want Ik zal u dat geven. Als Ik daar Mijn genade de zondaar aanbied, wil Ik dan dat u eerst wat hebben moet? Heb Ik gezegd dat u Mij eerst wat geven moet, en dat u Mij dan daarmee zult bewegen om uw God te zijn? Heb Ik in het verbond der genade niet gezegd: 'O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk?' (Jes. 55:1).
En in Openbaring 3:18: 'Ik raad u dat gij van Mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur'. Ik meld immers geen prijs die u Mij geven zou. In al die nodigingen heb Ik beloofd dat Ik het u om niet zou geven (Rom. 3:24). Al moest u nog een nieuw hart of een andere gestalte hebben, al eiste Ik dat van u, Ik heb evenwel beloofd dat Ik het Zelf in u werken zal (Jer. 31:33). Ik zal, zo heb Ik gezegd, uw stenen hart wegnemen en u een vlezen hart geven, en Mijn Geest in het binnenste van u, 'en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en mijn rechten zult bewaren en doen (Ezech. 36:27). Arm hart, Ik eis in Mijn genadeverbond niets anders van u dan dat u de middelen zou gebruiken en daarna zult wachten op Mijn zegen. Doe uw mond maar open, en Ik zal hem vervullen.
- Houd moed, verlegen hart, zegt God de Vader, kent u Mijn beloften dan niet? Troost uzelf daarmee. Wat heb Ik gezegd? 'Want also zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien die van een verbrijzelden en nederigen geest is, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden' (Jes. 57:15).
Kent u die belofte niet: 'De hemel is Mijn troon en de aarde is de voetbank Mijner voeten (...), maar op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn Woord beeft?' (Jes. 66:1, 2). Kent u die belofte niet?

Uit:

*'Het gekrookte riet',
B. Smijtegelt
(uitg. Romijn &
Van der Hoff, 1968).*

(wordt vervolgd)

De toeleidende weg tot Christus

Als afsluiting van de studie aan de Theologische School te Rotterdam schrijven de studenten een eindscriptie. Nu beide kandidaten tot dienaar van het Goddelijk Woord bevestigd zijn, leggen we hen enkele vragen voor over hun scriptie. Vandaag: ds. M.G. van Middendorp en zijn scriptie over 'de toeleidende weg tot Christus'.

J. van 't Hul,
Lieren

Wilt u iets zeggen over het voortraject van uw scriptie?

'Het is op de Theologische School verplicht om in het laatste studiejaar een scriptie te schrijven. In de loop van het derde jaar kijken de studenten met de docent dogmatiek naar een dogmatisch onderwerp dat moet passen bij de student én bij de opleiding.

In de achterliggende jaren mocht ik preken van ds. B. Smijtegelt lezen. Ik denk vooral aan drie preken over Kolossenzen 3 vers 22. Die gaven mij veel onderwijs, maar verwekten ook liefde tot Smijtegelt. Ik wilde zijn geschriften graag onderzoeken op de toeleidende weg naar Christus. In overleg met rector en docent

ds. G. Clements heb ik ervoor gekozen om een scriptie te schrijven vanuit de eerste Zondagen van de Heidelbergse Catechismus. Achteraf bezien ligt daar nog veel meer stof in.'

Waarom heeft u specifiek gekozen voor de toeleidende weg naar Christus?

'In Handelingen 16 vers 30 vraagt de stokbewaarder: 'Wat moet ik doen opdat ik zalig worde?' Hij had gehoord en gezien wat zaligheid is. Zo rees die vraag in zijn hart op. Het antwoord van Paulus luidde: 'Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden'. Paulus gaf hem eerlijk antwoord. Zalig worden kan alleen door een waar geloof in Christus Jezus. Hoe wordt dat geloof mijn deel? Daartoe zal een zekere weg afgelegd moeten worden; dat noemen we 'de heilsweg'. In dat alles is God het Begin en het Einde. In Johannes 1 vers 43 staat: 'En hij leidde hem tot Jezus'. Andréas nam zijn broer aan de arm en leidde hem tot Jezus. De Heere heeft Zijn middelen, of wegen, om een mens tot Zich te brengen. Er is al veel gesproken en geschreven over wat deze weg nu precies is. Het wordt 'een toeleidende weg tot Christus' genoemd. Daarmee wordt de weg bedoeld waarlangs de Heere Zijn volk leidt tot de kennis van Christus.

We leven in een tijd waarin veel over Christus wordt gesproken. Wat mij opviel tijdens de catechisatielessen die ik als student heb gegeven, was dat onze

'Smijtegelt is geliefd om zijn tere verwoording van de genadekenmerken'. Foto: de Oostkerk te Middelburg, de kerk waar Smijtegelt vaak voorging.

ds. M.G. van
Middendorp

jonge mensen, maar ook ouderen onder ons, nogal eens zeggen dat we Christus moeten aannemen. Men moet geloven dat Hij voor ieder persoonlijk is gekomen, dan komt het goed. Maar als je eerlijk vraagt: 'Hoe ben je aan Christus gekomen?', dan staat de wagen stil en komt daarop geen antwoord. Over een weg die tot Christus leidt, hoorde ik maar weinig. Dat gaf mij te denken en zo ben ik bij dit onderwerp terechtgekomen. We moeten onze mensen inscherpen dat er een weg is die tot Christus leidt. De ellendekennis gaat aan de verlossing vooraf. Smijtegelt zegt dat een mens vanaf het hoofd tot de voeten in de hel gezet moet worden, daarmee de allernaarste toestand beschrijvend, om die mens daardoor uit te drijven tot het genadeverbond. Om te kunnen onderwijzen, moet men zelf onderlegd zijn. Daarom heb ik dit onderzoek gedaan.

Dit onderzoek was, op de examens na, het laatste onderdeel van de studie. Ik moet eerlijk zeggen dat het de nodige inspanning heeft gekost. De eerste twee jaar van de studie is het alleen studeren. In het derde jaar mag je daarnaast gaan proponeren. En in het vierde jaar komt daar nog eens het schrijven van een scriptie bij. Dat gaf in dat laatste jaar wel een grote druk.

Hoe ging u precies te werk?

'Nadat het onderwerp was gekozen, ben ik eerst gaan onderzoeken wie Bernardus Smijtegelt is. Hij was, en is, geliefd vanwege zijn gunning, maar vooral ook vanwege zijn oprechtheid in het uitdragen van Gods Woord. Zijn prediking is Schriftuurlijk gegrond.

Daarna heb ik onderzocht wat nu precies de toeleidende weg is, en wat daarmee

bedoeld wordt. Samen met mijn docent hebben we eerst naar bronnen gezocht om dat helder te krijgen. De school beschikt over een uitgebreide bibliotheek, daarnaast biedt internet voldoende informatie. Het uitzoeken was niet allemaal eigen werk. Er zijn predikanten en theologen, binnen en buiten onze gemeenten, die dat al eens eerder hebben beschreven. Daarvan heb ik gebruikgemaakt. We hoeven het wiel niet nog een keer uit te vinden. Zo ontstaat er dan een hoofdvraag, en die wordt opgesplitst in deelvragen.

Met behulp van anderen heb ik de preken over de eerste Zondagen van Smijtegelt samengevat, zeg maar de krenten uit de pap gevist. Ik heb die preken onderzocht vanuit de vraag of daarin een toeleidende weg gekend wordt. In de slotconclusie schrijf ik dat Smijtegelt wel degelijk een toeleidende weg naar Christus tekent. Hij begint bij het begin en dat is de wet. De wet is, zegt Smijtegelt, een *spiegel*, want daarin zien wij onze liefdeloosheid. De wet is ook een *beschuldiger*, want ik heb de wet verbroken. Het is ook een *bewijzer*, vanwege Gods alwetendheid en mijn geweten. Het is ook een *overtuiger*, om het te bekennen, een rechter, die het doodvonnis uitspreekt, en een *alarm* waardoor in alles wat ik doe de vloek mij tegemoetkomt.

Hieruit ontstaat het binnenkamerwerk, de ontsteltenis, een begrip, een gevoelig besef. De zondaar wordt stil, kan geen woord meer uitbrengen: Ik ben des doods schuldig! Ik ben verloren! Dat geeft zelfkennis!

Wat is dat, 'zichzelf recht kennen'?

Dat is met David klagen: 'Straf mij niet in Uw toorn'. Dat is met de tollenaar

van verre staan: 'O God, zijt mij zondaar genadig'. Dat is met de verloren zoon radeloos zijn: 'Ach Heere', zeggen ze, 'ik zou U rechtvaardigen moeten, als U mij in de hel wierp'. Diegenen zeggen: 'Zo het U belijft mij de scepter toe te reiken, dan zal ik leven'. Eindelijk vallen ze in de armen van Gods Zoon en zeggen: 'Hij moet de mijne zijn en ik de Zijne, of anders is het wanhopig. Ik schreeuw om Uw gemeenschap, Heere Jezus!'

Smijtegelt is geliefd om zijn tere verwoording van de genadekenmerken. Als het gaat over de eerste ritselingen van Gods genade, zegt hij: 'Als u een pijl in het gemoed krijgt, dan druipen de tranen uit uw ogen. Thuis liggen ze dan te zuchten en te bidden, en dan komt er voor de Heere alles uit wat zij in hun hele leven gedaan hebben. Daar liggen zij dan met schaamte, en belijden en schreien, en zeggen: Wat heb ik gedaan dat ik zó gezondigd heb? Ik moet verloren gaan als er geen uitkomst is.'

In zijn preken gaat Smijtegelt in op de vraag hoe Christus hun deel wordt.

Een citaat daarover:

'Hoe komt Hij hun Heere te zijn?

Een vrome zei: Hoe krijgt u dat? Wel, dat heb Ik aan u gegeven, zei God, vanuit de overvloed van Mijn goedheid.'

'Heere, zegt zulk een ziel, wat geeft U dan aan zo-een, als U hem die Heere geeft?

Dan geef Ik u, zegt God, wijsheid om Hem te gebruiken. Als u Hem recht gebruikt, zult u het rechte verstand krijgen.

Dan zult u zien hoe Ik, God, uw Schepper geworden ben. Wie en wat Ik ben. Die Mij zó kennen, hebben het eeuwige leven.

Behalve dat, zal Ik u ook doen zien wat in die Heere te vinden is, namelijk een eeuwige rechte grond om in Mijn gericht te kunnen bestaan.'

'Zegt u: Ach Heere, ik zondig zo! Wel, zegt God, Hij zal u ook tot rechtvaardigmaking en tot heiligmaking zijn. Vallen zij, dan gebruiken zij Christus tot rechtvaardigmaking (Rom. 5:18-19). De Heere zal ze volmaken, volmáakt gelukkig maken, zodat u zult zeggen: Nu is er niets onvolmaakts meer over van al de verlostent.'

Tijdens de voorbereiding en het uitwerken van de scriptie ben ik bijzonder geholpen door ds. J. Schipper uit Scherpenzeel, in wiens woning ik elke twee maanden een paar uur mocht doorbrengen. Daarvoor ben ik hem veel dank verschuldigd.

Zelfonderzoek: hoe doe je dat?

W. Fieret,
Leerdam

'Laatst las ik de tekst uit Zefanja 2: 'Doorzoekt uzelf nauw, ja, doorzoekt nauw'. Waarom is dat zelfonderzoek eigenlijk nodig? Is het niet genoeg om te weten dat je in de Bijbel gelooft? Dat is toch de kern?'

Zelfonderzoek is een van de belangrijkste opdrachten van iedere christen. Dat onderzoek moet zich volgens de Engelse puritein Matthew Meade niet beperken tot een deel van het leven. Hij schreef dat het een allesomvattende en weloverwogen samenspraak moet zijn met het eigen hart. Die samenspraak gaat over wat in het innerlijk leeft. Voetius verbindt dat zelfonderzoek aan verootmoediging. Het is nodig dat we erkennen dat we zonden bedrijven met gedachten, woorden en daden. Daarom is het nodig dat we ons leven toetsen. Voetius maakt duidelijk wat die toetssteen is: 'Het onderzoek of naspeuren van de zonden geschiedt, door ons steeds weer te bezinnen op de wet, door het geweten te onderzoeken en door onze daden te toetsen aan de wet van God'.

Hierboven gebruikten we het woord 'toetsen' en 'toetssteen'. Diverse oudvaders hebben een boek geschreven met dit

Theodorus van der Groe: 'O mensen, wie gij ook zijt, begeeft u tot een nauw en ernstig onderzoek van uzelf.'

woord toetssteen in de titel. Van Willem Teellinck verscheen in 1620 het boek "Toetssteen van het geloof". Dat er voor dit belangrijke boek belangstelling bestaat, blijkt wel uit de hertaling die vorig jaar van de hand van C. Bregman verscheen. Teellinck beklemtoonde het onderscheid tussen het schijn geloof en het waar zaligmakend geloof. Bovendien zag hij in de kerk van zijn dagen dat er velen waren, die genoeg hadden aan de belijdenis van de leer. Hij stelde daartegenover dat er overeenstemming moet zijn tussen leer en leven.

Toetssteen

De oudvader die wellicht het meest verbonden is met het begrip toetssteen was Theodorus van der Groe. Hij wordt wel gezien als de laatste vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie: 'Van der Groe deed het hekje toe'.

Met zijn boek "Toetssteen der ware en valse genade" heeft hij een uitvoerige beschrijving gegeven van het onderscheid tussen, zoals hij dat noemde, het zaligmakend werk des Geestes en het schijngeestelijk werk van de geveinsden en tijdgelovigen. In de inleiding komt naar voren wat de hoofdinhoud van zijn boek is: 'Of weten wij dan niet meer dat er tweeerlei overtuiging van zonden, en tweeerlei werk van geloof en bekering, naar Gods Woord in de Christenkerk geweest en nog zijn en altoos zullen zijn?' Van der Groe vreesde dat dat onderscheid naar de achtergrond verdwenen was.

In het eerste hoofdstuk van zijn boek citeerde hij uit de uitspraken van de

Nationale Synode van Dordrecht 1618/1619. In ruim twintig pagina's schreef hij wat afgevaardigden over dit onderwerp gezegd hadden. Hij haalde uitspraken aan van buitenlandse afgevaardigden uit bijvoorbeeld Engeland, Emden en Genève. Ter illustratie een citaat van de Emdense afgevaardigden: 'De gaven zijn: verlichting van het verstand, een smaak van hemelse gaven, mededelingen van de Heilige Geest. Maar deze gaven kunnen ook gevonden worden in de hypocrieten en die alleen voor een tijd geloven'.

Deze gaven worden ook wel aangeduid met het woord 'gemene' genade (wel te onderscheiden van algemene genade). Van der Groe zag het als zijn opdracht om met deze toetssteen 'het zuivere goud van het geloof onze lezers aan te wijzen, om ieder met des Heeren zegen in de beproeving en besturing van zijn geloof behulpzaam te zijn'.

Voor iedereen zelfonderzoek

In de toepassing van de eerste preek over de blinde Bartimeüs roept hij drie groepen luisteraars indringend op tot zelfonderzoek: 'O mensen, wie gij ook zijt, begeeft u tot een nauw en ernstig onderzoek van uzelf, of gij ooit met rechte indruk van uzelf dat gezien hebt en dat gelooft, dat gij zulke arme, blinde, rampzalige en onmachtige zondaren voor God zijt, als gij uit de tekst gehoord hebt'.

Zij die enig besef van hun geestelijke blindheid hebben gekregen, worden aangespoord om zich met ootmoed tot de Heere Jezus te wenden om van Hem de ogenzalf van Zijn Geest te mogen ontvangen. Ten slotte geeft hij de verlorene en bekeerde gelovigen opdracht om volledig van zichzelf af te zien en tot Jezus te gaan, want in Hem is alles in overvloed te vinden wat tot verdere zaligheid nodig is. Met die woorden ging iedere kerkganger naar huis met de opdracht tot zelfonderzoek.

Van der Groe was ervan overtuigd dat zijn pastorale werk op het gebied van zelfonderzoek 'geheel en al rustte op het vaste fundament van een levende Christus'. Laten we daarom dit artikel met twee teksten uit dat Woord biddend afsluiten: 'Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden' én 'Wij dan gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus'. Alleen in Zijn zondenvergevende bloed is redding en ware vrede te vinden.

(slot volgt)

De Generale Synode (2)

Namens het moderamen, ds. H.A. van Zetten (derde scriba)

Tijdens de vergadering van de Generale Synode te Gouda op woensdag 14 september is het moderamen gekozen en zijn de broederlijke groeten overgebracht van de overzeese zusterkerken.

In het vorige nummer van De Saambinder is hierover te lezen, alsook hoe daarna de rapporten van het Deputaatschap Theologische School en het Deputaatschap Israël zijn behandeld. We vervolgen nu het verslag van deze eerste vergaderdag.

Deputaatschap Kerkrecht

Bij de behandeling van het rapport van het deputaatschap Kerkrecht wordt grote waardering uitgesproken voor de herziene DKO (Dordtse Kerkorde), die tijdens de vorige synode (2019/20) werd aanvaard. In elke classis is sindsdien een ambtsdragersbijeenkomst belegd, waarin de aanpassingen en praktische consequenties zijn besproken. Op de website van het deputaatschap is aanvullende informatie te vinden, mede naar aanleiding van deze besprekingen. Het is nog wat te vroeg om de herziene DKO te evalueren. Eerst moet er meer ervaring mee worden opgedaan. Met blijdschap wordt opgemerkt dat de herziene DKO ontwikkeld is in samenwerking met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland en inmiddels ook grotendeels gebruikt wordt door de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Het is een voorrecht als kerken die dezelfde wortels hebben en op dezelfde grondslag staan, zoveel mogelijk samenwerken, elkaar helpen en vasthouden. Een aangelegen punt dat het deputaatschap bezighoudt en tijdens de behandeling van het rapport een aantal keren onderstreept wordt, is dat het kerkrecht geestelijk moet worden verstaan en

toegepast. Door de juridisering kan de kerk in een spoor worden getrokken dat niet naar de Schrift is en dat het kerkrecht niet beoogt.

Het kerkrecht wil terugroepen van de zonde, tot behoud van de zondaar. Het wil het kerkelijk leven in het Bijbelse spoor houden. Om de geestelijkheid van het kerkrecht verder te bevorderen, is blijven-de bezinning nodig.

Deputaatschap Kerk en overheid

Het deputaatschap Kerk en overheid is bezorgd. Ons land zakt verder terug in het moderne heidendom. De ruimte voor een Bijbels getuigenis wordt in onze samenleving telkens kleiner. De seculiere meerderheid duldt nauwelijks tegenspraak. Het deputaatschap Kerk en overheid heeft een turbulente periode achter de rug. In de coronatijd stond het voor grote en geheel nieuwe vragen. De grondwettelijke vrijheid van kerken stond onder druk. Velen zijn van mening dat kerken behandeld moeten worden als elke andere 'vereniging'. SGP-senator Schalk heeft zich tijdens de coronacrisis op de achtergrond ingezet om ruimte te bepleiten voor de voortgang van de Woordverkondiging. Het Deputaatschap heeft, in goede samenwerking met de deputaatschappen Vertegenwoordiging en Voorlichting en Kerkelijke Dienstverlening, 27 keer een advies laten uitgaan naar de kerkenraden. Het moeilijkste punt was de advisering met betrekking tot het Heilig Avondmaal. Steeds werden overwegingen en

richtlijnen gegeven, maar telkens liet men de verantwoordelijkheid bij de plaatselijke kerkenraden.

De synode spreekt waardering uit voor de goed uitgebalanceerde toon waarop de kerkenraden steeds van advies voorzien zijn. Er is begrip voor de dilemma's, de onmogelijkheden en moeilijkheden waarmee de deputaatschappen te kampen hadden.

Binnen het CIO (interkerkelijk Contact In Overheidszaken) is het gereformeerde geluid sterk in de minderheid. Samenwerking binnen het CIO is een zaak van evaluatie en bezinning.

De noodzaak wordt breed gevoeld om als kerk (ook plaatselijk) beter voorbereid te zijn op bejegening door de media in deze tijd. Wellicht kan op een of andere wijze nuttig gebruik gemaakt worden van de ervaring en expertise die bijvoorbeeld de SGP en de VGS in dezen hebben opgebouwd. Hierop zal het deputaatschap zich oriënteren.

Ter sprake komt dat in de coronaperiode online is 'geshopt'; een onschriftuurlijke praktijk. Daarmee is de band met eigen gemeente en/of kerkverband bij sommigen verzwakt. Anderzijds is door velen opgemerkt en gewaardeerd hoe groot het voorrecht is als we weer zonder beperkingen op kunnen gaan naar Gods huis. Dat heeft de Heere weer gegeven; onverdiend!

Uiteindelijk blijft de vraag over: waar heeft de coronapandemie ons gebracht, persoonlijk en ook als kerkverband? Laten we smeken om de werking van de Heilige Geest, Die ons alleen in schaamte en ware verootmoediging het hoofd kan doen buigen. Want daar is alle reden toe.

Afsluiting eerste synodedag

Tijdens de avondzitting liggen verschillende appelschrijven op tafel. De eerste verkennende behandeling is in comité, dus alleen in aanwezigheid van ambtsdragers. Dan is het wel wat stil in de kerk. Want gedurende de eerste twee synodedagen waren er telkens zo'n 50 tot 90 mannelijke (doop)leden, die de synode 'meemaken' als belangstellende: een teken van betrokkenheid en meeleven.

Aan het einde van deze eerste synodedag wordt een dankgebed uitgesproken. In de grote kerk heft een klein samengesteld mannenkoor Psalm 43:3 aan: 'Zend, Heer, Uw licht en waarheid neder...'

Het is een gepaste afsluiting van deze eerste vergaderdag.

(wordt vervolgd)

Het kerkelijk werk is weer begonnen. Ambtsdragers gaan de huizen langs, in de hoop op een goed gesprek. Deze serie artikelen wil een handreiking zijn om te komen tot een geestelijk, pastoraal gesprek.

Vandaag deel 3.

De strijd om Stad Mensziel

We denken in deze serie artikelen na over het pastorale gesprek, en doen dat aan de hand van de geschiedenis van de Samaritaanse vrouw (Joh. 4). Twee zaken zijn het die ditmaal onze aandacht vragen: de Heere ontmoet een gesloten vesting en Hij zoekt invalspoorten naar het hart.

ds. C. Sonneveld,
Alblasserdam

Veel werk maakt de Heere Jezus van deze vrouw. En wat doet zij? Zo lang mogelijk tegenstaan! Hij worstelt om het behoud van haar onsterfelijke ziel, maar zij doet er alles aan om niet in het visnet terecht te komen en gevangen te worden. Die vrouw behoorde bij de Samaritanen. Zij erkennen alleen de vijf boeken van Mozes en aanbaden God op een verkeerde plaats: niet in Jeruzalem maar op de berg Gerizim. De Samaritaanse vrouw was onwetend; dat blijkt wel uit haar antwoorden. Maar ze was ook vijandig. Haar verstand was niet alleen verduisterd; ze lag ook dood in zonden en misdaden. Daarbij zat ze vol met zelfhandhaving. Heel subtiel zocht ze de Heere te ontwijken in het gesprek, keer op keer. Christus staat hier voor de Stad Mensziel en Hij vindt een gesloten vesting.

Is dat echter niet het beeld van ons aller leven? Velen zeggen wel dat zij bekeerd willen worden (hoe vaak is dat ook niet op de huisbezoeken te horen!), maar in feite doen we niets anders dan tegenwerken. Door onze diepe val in Adam zijn we haters van God en van onze eigen zaligheid geworden. In de mens van nature ligt

dan ook geen aanknopingspunt voor Gods genade. Er moet een wonder gebeuren in het leven van onszelf en van een ieder die wij ontmoeten. Laten we onze verwachtingen daarom maar niet te hoog stellen.

Voor een gesloten vesting

Toch doen we dat laatste zo gemakkelijk. Ik denk aan een bezoek dat ik aflegde in een gezin. Een beetje moedeloos stelde ik de vraag: zou er wel vrucht zijn op de prediking? De moeder van het gezin reageerde meteen. Ze zei: Dominee, u bent de tekst vergeten waarmee u hier bent bevestigd: 'Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien'. Wat die moeder zei, is waar. Wij willen graag met gejuich maaien, maar de Heere wijst ons de weg aan die leidt tot de oogst: met tranen zaaien. Sterven aan onszelf, om langs die weg vrucht te dragen.

In het mooie boekje van ds. W.C. Lamain "Rondom het kerkelijk leven" ontmoeten we een ouderling die niet werd herkozen; hij werd 'eruit gestemd'. Toen hem dat werd meegedeeld, bedankte hij de vergadering omdat men hem zoveel jaren had willen verdragen. Het is genade als iemand niet alleen ootmoed bespreekt, maar dat ook mag beoefenen.

Invalspoorten naar het hart

Het hart van de Samaritaanse vrouw is als een gesloten vesting. Maar - en dat is het vierde wat ons hier treft - de Heere zoekt naar invalspoorten. Aanknopingspunten

*In de mens is
niets waar het
Woord van God
aansluiting bij
vindt.*

M/V

ds. P.J. de Raaf,
Boskoop

*‘... naar het beeld Gods schiep Hij hem;
man en vrouw schiep Hij hen’.*

Genesis 1:27b

Uit het stof

De mens heeft in de schepping bijzondere voorrechten gekregen: hij werd geschapen naar Gods Beeld. Hij mocht Gods vertegenwoordiger op de aarde zijn en regeren over de hele schepping. In Genesis 2:7 lezen we dat de Schepper een mens formeerde. Zoals een kunstwerk geboetseerd wordt uit klei, zo maakte de HEERE een mens uit het stof van de aarde. Zijn naam ‘Adam’ is ontleend aan het Hebreeuwse woord voor ‘aarde’. Nadat zijn lichaam kunstig gevormd is, blaast de HEERE God de adem van het leven in zijn neus. Dat houdt niet alleen in dat de ademhaling op gang komt, maar ook dat hij een ziel krijgt. Een groot verschil met de dieren! (Pred. 3:21).

Uit de rib

Zelfs vóór de zondeval was het niet goed dat de mens alleen zou zijn (Gen. 2:18). Daarom krijgt Adam een hulp. Niet boven hem, niet onder hem, maar tegenover hem. Op gelijke hoogte! Iemand die hem aanvult, helpt en steunt. Gelijkwaardig, maar niet gelijk. Net als hij geschapen naar Gods Beeld. En toch weer anders gemaakt: van een rib uit zijn lijf. Uit de plaats dicht bij zijn hart, zodat hij haar hartelijk lief zou hebben. Wanneer de Heere haar aan hem geeft, noemt Adam haar ‘lesja’,

de vrouwelijke vorm van ‘lesj’, het Hebreeuwse woord voor man.

Verschillen

Er is een krachtige beweging op gang gekomen die stelt dat alle verschillen tussen mannen en vrouwen door mensen bedacht zijn en dat er zelfs veel meer varianten mogelijk zijn dan de twee ‘hokjes’ M/V. Een vreselijke aanval op de schepping en op de Schepper! Hij heeft in Zijn goedheid twee soorten mensen geschapen. In Zijn wijsheid laat Hij ons geboren worden als man of vrouw. Het is Zijn wil dat we ons biologisch geslacht ook tot uiting laten komen in onze kleding (Deut. 22:5), haardracht en hoofdbedekking (1 Kor. 11), levensstijl (1 Tim. 2, Titus 2, 1 Petr. 3), opstelling binnen het huwelijk (Ef. 5) en plaats in de gemeente (1 Kor. 14). ‘Dat zijn allemaal bijzaken!’ hoor je nogal eens. Maar kunnen we bepaalde gedeelten uit Gods geopenbaarde wil bestempelen als bijzaken? Paulus vergelijkt in 1 Korinthe 11:3 de Bijbelse plaats van man en vrouw met de verhouding tussen Christus en Zijn gemeente, ja zelfs met de verhouding tussen God de Vader en Christus. Is dat hoofdzaak of bijzaak?

(wordt vervolgd)

zijn er niet; aangrijpingspunten wel. Bunyan wijst daarop in zijn boek “De Heilige Oorlog”. Het leger van El Schaddai is voor de Stad Mensziel verschenen. Men slaat het tentenkamp op bij de Oorpoort (die poort is er dus wel!) en men roept op tot overgave. Het resultaat is echter nihil. Er is onrust in de stad gekomen, maar dat betekent niet dat de stad zich overgeeft. Daar moet Vorst Immanuël Zelf aan te pas komen.

Toch zijn er invalspoorten naar het mensenhart. Dat blijkt ook uit de geschiedenis van Johannes 4. Jezus doet een beroep op de wellevendheid van deze vrouw. Hij vraagt haar om water. Vervolgens prikkelt Hij haar nieuwsgierigheid. Hij zegt: ‘Indien gij de Gave Gods kent, en wie Hij is Die tot u zegt: Geef Mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zou u levend water gegeven hebben’ (vers 10). Ook speelt Hij in op haar verlangen naar rust, ‘want een ieder die van dit water drinkt, zal wederom dorsten, maar zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem zal geven, die zal in eeuwigheid niet dorsten’ (vers 13).

Ten slotte doet de Heere Jezus een beroep op haar geweten wanneer Hij zegt: ‘Ga heen, roep uw man en kom hier’. Van deze benadering kunnen wij veel leren, zoals we nog nader hopen te zien.

(wordt vervolgd)

Van jongs af aan geleerd

G.R. van Leeuwen
in overleg met
de Werkgroep
Onderwijs

Het grootste deel van onze jeugd heeft het voorrecht om onderwijs op reformatorische grondslag te volgen. Het is echter niet vanzelfsprekend dat er reformatorische scholen bestaan.

De stichters van reformatorische scholen waren van het belang van christelijk onderwijs doordrongen. Ze hebben er veel voor overgehad om scholen te stichten waar de boodschap van de Bijbel het gehele onderwijs doordeesemde. Soms lijkt het dat in onze tijd de urgentie hiervan wat aan het wegebben is. Het vuur van de mannen van het eerste uur lijkt te doven, hier en daar gloeit het nog en vlamt het soms op, als er wordt gepookt in de as van de herinnering. Vanuit het deputaatschap Kerk, Gezin, Jeugd en Onderwijs (Gereformeerde Gemeenten) en het deputaatschap Opvoeding, Onderwijs en Catechese (Gereformeerde Gemeenten in Nederland) wil men het oude vuur weer laten branden en doorgeven aan het volgende geslacht. Men heeft dit willen doen door een aantal citaten van ds. G.H. Kersten te bundelen onder de titel "Van jongs af aan geleerd" en die breed te verspreiden.

Toespraken

De keuze voor ds. Kersten is logisch. Met grote ernst en op indringende wijze heeft deze gezaghebbende predikant een kwarteeuw lang in zijn toespraken gewezen op de verantwoordelijkheid die we hebben als het gaat om het onderwijs en de opvoeding van de jeugd. Ds. Kersten deed overigens meer dan het houden van toespraken. Wanneer het nodig was, hielp hij ook financieel. Bij vacatures raadpleegde hij zijn uitgebreide netwerk en riep hij mensen vurig op deze plaatsen in te nemen. Hij sprak met autoriteit en was

'De loffelijkheden des Heeren vertellen...'

moedig als een jonge leeuw (Spr. 28:1). Als voorbeeld citeren we hem uit een toespraak bij de opening van een school: 'Iedere ouder heeft eens voor God en de gemeente met een plechtig ja gezworen dat hij zijn kind in de voorzeide leer zal onderwijzen en doen onderwijzen, maar al wordt het aan anderen ook opgedragen, de ouders blijven de verantwoordelijke personen. Daarom hebben wij ons zelve af te vragen aan welke school onze kinderen moeten toevertrouwd worden. Niet aan de staatsschool, zoals wij die nu kennen, met zijn zogenaamd neutraal onderwijs. Daar mogen de loffelijkheden des Heeren niet verteld worden. De openbare school is niet neutraal. Ziet maar

de leesboeken, let op het onderwijs in de natuurkennis en vaderlandse geschiedenis. Op de openbare school zaait men het zaad des ongeloofs. Zijn de kinderen der Christelijke school dan zoveel beter dan die der openbare, zo wordt dikwijls gevraagd. Wij antwoorden met beslistheid: 'Neen'. Waarom dan tóch een Christelijke school? Omdat daar het gehele onderwijs staat onder de beademing van het Woord van God.'

Tijdens zijn toespraken is het hoofdthema van ds. Kersten steeds weer: bezinning op plaats en taak van de eigen scholen te midden van het Nederlandse onderwijs. Dat komt ook tot uiting in het boekje dat nu is uitgegeven.

In "Van jongs af aan geleerd" komen belangrijke thema's aan de orde, zoals de roeping van de school en de relatie kerk, school en overheid. Elk thema bestaat uit een aantal citaten, een verwijzing naar een Bijbelgedeelte en een psalmvers en enkele verwerkingsvragen. De verwerkingsvragen slaan de brug naar de praktijk van vandaag. Door deze opzet is het boekje te gebruiken voor bijvoorbeeld de opening van een teamvergadering of voor persoonlijke bezinning.

Noodzaak wedergeboorte

Ds. Kersten wijst op de roeping en de plicht van de opvoeders: 'Vervolgens moge dit nog eens duidelijk gezegd worden: de aangegeven richting van de christelijke opvoeding leert ons dat wij allen dood zijn door de misdaden en de zonden, tenzij wij door de Geest Gods wedergeboren worden. Zo moeten wij de kinderen zien die ons zijn toebetrouwd. (...) U, opvoeders, moet de gewetens raken, u moet de u toebetrouwde kinderen bidden 'alsof God door u bade: Laat u met God verzoenen'. Ds. Kersten laat niet alleen zien dat een opvoeder en een onderwijzer een onmogelijk werk moeten doen, maar hij wijst er ook op hoe dat toch mogelijk is: 'omdat de Heere middellijk werkt in het zaligen van Zijn uitverkorenen'. En dan is het ook een gemakkelijk werk, waarin gesproken mag worden over de grote daden van de Heere. Dan zal ook op onze scholen klinken:

*'t Volk in later eeuw geboren,
Zal Zijn macht en goedheid horen;
Zich in Zijnen roem verblijden;
Hem Zijn lofgezangen wijden.*

Reacties zenden naar:
p.kieviet@versluijsschool.nl

Westminster
Assembly

Elisabeth II (1952-2022)

Koningin Elisabeth is onder het oog van miljoenen mensen ten grave gedragen. De koningin had bij haar leven zelf de liturgie voor de begrafenisdienst opgesteld. Indrukwekkende Bijbelpassages werden voorgelezen, zoals Openbaring 21: 'En God zal alle tranen van hun ogen afwissen'. Ongetwijfeld zal de plechtige sfeer velen hebben aangesproken.

ds. G. Clements,
Gouda

De koningin was hoofd van de Anglicaanse Kerk, de kerk die vele bekende theologen voortgebracht heeft, zoals John Owen. Deze puriteinen streefden aanvankelijk een calvinistische reformatie na, binnen de Anglicaanse kerk. We willen nagaan wat er van het calvinisme is overgebleven in de Anglicaanse Kerk van wijlen koningin Elisabeth II.

Calvijn

Calvijn wist zich al vroeg op de Engelse kerk betrokken. In een brief aan Willem Farel sprak hij zich ongunstig uit over koning Hendrik VIII (1509-1547). 'Deze koning is maar halfwijs. Hij heeft het Evangelie verminkt en de kerk volgestopt met speeltuig'. Met 'speeltuig' bedoelde hij roomse rituelen en gebruiken. Pas met Eduard VI (1547-1553) kreeg het gereformeerde denken meer invloed op de Anglicaanse Kerk. Kerkdiensten werden voortaan in de Engelse taal gehouden, ook kwam er een gebedenboek met gezuiverde standpunten. Calvijn onderhield een nauwe correspondentie met de voogd van de jonge koning, de hertog van Somerset (1506-1552). Hij waarschuwde de hertog voor rooms en libertijnen: rooms leren de vrije wil en de libertijnen zoeken het vrije leven.

Ook waarschuwde Calvijn tegen het eindeloos reciteren van liturgische teksten. Het volk heeft behoefte aan de levende verkondiging van Gods Woord. Ten slotte schreef Calvijn dat de Engelse kerk moest komen tot een eigen gereformeerde catechismus. 'Geloof me', schreef hij, 'de kerk van God zal nooit in stand blijven zonder een catechismus'. Wat heeft Calvijn een verziende blik gehad. De Anglicaanse Kerk heeft al deze waarschuwingen in de wind geslagen.

Wisselend beeld

In 1553 kwam de bloedige Mary Tudor op de troon. Zij wilde voluit rooms zijn. Veel protestanten werden vervolgd en gedood. Na de bloedige regering van Mary volgde de lange, 45-jarige regeerperiode van Elisabeth I (1558-1603). Tijdens haar bewind kreeg het calvinisme grote invloed onder het volk. De Institutie van Calvijn werd vele malen herdrukt. Ook ruimde Elisabeth I roomse gebruiken op. Toch ging het de puriteinen nog niet ver genoeg. Zij weigerden een halfslachtige reformatie en sommigen kwamen buiten de Anglicaanse Kerk te staan. In 1603 kwam Jacobus I (1603-1625) op de troon. Hij zorgde voor de bekende King James Version van de Bijbel. Jammer genoeg was de levenswandel van deze

koning verre van godvruchtig, zodat de puriteinen hem niet in het hart konden sluiten. Na Jacobus ging de troon naar Charles I (1625-1649). Hij werd een nog grotere teleurstelling, hij omarmde volledig het opkomend arminianisme.

Westminster Assembly

Het hoogtepunt van het calvinisme in Engeland was in de jaren 1643-1660. De puriteinse calvinisten waren inmiddels veruit in de meerderheid in het Engelse parlement. Zij besloten een nationale synode te houden waarin de calvinistische leer en kerkorde werd vastgesteld. De synode werd gehouden in de Westminster Abbey. De Westminster Assembly was samengesteld uit 121 predikanten, aangevuld met een adviserende delegatie uit de Schotse kerk, onder wie onder meer Samuel Rutherford en Thomas Goodwin. Allereerst werkte men aan een presbyteriale kerkorde, zonder invloed van koning en bisschoppen. In de tweede plaats schreef men de invloedrijke, gereformeerde belijdenis: de Westminster Confessie. Als deze belijdenis de grondslag van de Anglicaanse Kerk was geworden, zou Calvijns wens zijn vervuld.

Anglicanisme vandaag

Het calvinistische tijdperk (1643-1660) was echter van korte duur. De spanningen in het land waren zo hoog opgelopen dat er een burgeroorlog uitbrak. Cromwell steunde met zijn leger op de calvinisten, maar door zijn rigoureuze optreden verloor hij hun steun. De monarchie werd met Charles II in 1660 volledig in ere hersteld. Niet de Westminster Confessie werd de belijdenis van de Anglicaanse Kerk, maar een geschrift van 39 artikelen, dat een middenkoers tussen Rome en de Reformatie bewandelde. Bepalend voor de Anglicaanse Kerk werd 'The Book of Common Prayer', waarin de liturgie voor de eredienst was neergelegd. Men heeft weleens gezegd dat anglicanisme eigenlijk 'katholicisme light' is. Zang en voorlezing van teksten en gebeden krijgen de meeste aandacht in de eredienst. Op deze wijze verliep ook de rouwdienst van koningin Elisabeth. De preek van de aartsbisschop van Canterbury was bovendien erg summier en universeel. Alle mensen worden zalig, zo zei hij. Van de puriteinse ernst en bewogen roepstem tot bekering was weinig meer te horen. We moeten het Calvijn nageven: zonder de levende verkondiging van Gods Woord en een rechtzinnige catechismus zal de kerk niet bestaan.

Boekennieuws

"Gans begeerlijk; zeven preken over de heerlijkheid en uitnemendheid van Jezus Christus", Jonathan Edwards; uitg. Lucas boeken; 208 blz., € 19,95.

Gans begeerlijk; zeven preken over de heerlijkheid en uitnemendheid van Jezus Christus

Velen kennen de naam van de puritein Jonathan Edwards (1703-1758) door zijn onderwijzende boek "Religieuze gevoelens; over geloof en gevoel". Anderen zullen zich herinneren hoe in het Amerika van zijn dagen zich een grote opwekking voltrok. De Heere gebruikte onder meer een preek van Edwards over Gods brandende toorn over de zonde en de eeuwige rampzaligheid die de ongehoorzamen wacht. Weer anderen zien hem vooral als de prediker van Gods volstreckte soevereiniteit. Edwards had daar een diep en geheiligd inzicht in. Zijn theologisch denken begint en eindigt in de drie-enige God. In de nu voor ons liggende bundel van zeven preken blijkt de bijzondere begaafdheid van Edwards om zijn Zaligmaker in al Zijn dierbaarheid, heerlijkheid en uitnemendheid uit te schilderen. Deze preken zijn fris, levendig, direct, aansprekend en indringend. Edwards breit en broddelt niet. Bij hem geen woordengordijn. Alle Bijbelse waarheden, alle deugden Gods blijven rechtop staan. De preken zijn smaakvol en kleurrijk, vol pit en merg, helder en zuiver. Edwards wil niets liever dan de volkomen Middelaar Christus in het middelpunt stellen tegenover de volkomen zwartheid en walgelijkheid van Adamskinderen. Hij plaatst de hoorder steeds weer op de tweesprong: het is 'eeuwig wel' of 'eeuwig wee'. Het is 'in Christus' (op weg naar de hemel) of 'niet in Christus' (op weg

naar de rampzaligheid). Een derde weg is er niet.

Jonathan Edwards is zowel vereerd als verguisd. Van mensen moet een prediker het echter niet hebben: 'Indien ik nog mensen behaagde, zo ware ik geen dienst-knecht van Christus.' Van zichzelf moet een prediker het ook al niet hebben: 'Ik, ellendig mens.' Edwards moest het alleen van Christus hebben: 'Ik dank God, door Jezus Christus.' Samengevat: Edwards moest dezelfde lessen leren als Paulus.

Edwards was een kind van zijn tijd, net als iedereen. Ook hij was als prediker niet volmaakt. Wel was hij radicaal en afsnijdend en een zeer liefdevolle, hartelijke Christus-prediker. Dat gaat altijd samen! Trefzeker samengevat in de titel van een andere bundel preken van Edwards: hij predikte 'de ruimte van soevereine genade'.

ds. H.A. van Zetten, Nieuw-Beijerland

"Homo in de Biblebelt", Christine Stam en Ineke de Jong; uitg. Brevier; 239 blz. € 19,99.

Homo in de Biblebelt

Bij uitgeverij Brevier verscheen een opmerkelijk boek, geschreven door Christine Stam en Ineke de Jong. Opmerkelijk, omdat het boek met de titel "Homo in de Biblebelt" dertien openhartige interviews bevat van mensen die, zoals de ondertitel luidt 'Uit de kast (zijn) gekomen, in de kerk gebleven'. Dat is op zichzelf al opmerkelijk. Uit de kast komen en in de kerk blijven is bepaald geen vanzelfsprekende zaak. De geïnterviewden hebben, toen ze ontdekten dat ze homo waren en er mee naar buiten zijn gekomen, niet de keus gemaakt om de kerk de rug toe te keren. Een ander opvallend aspect in dit boek is dat de dertien homo's van mening zijn dat er Bijbels gezien voor henzelf geen ruimte is voor een relatie met iemand van hetzelfde geslacht. Dan is het vreemd om te lezen dat een van hen een tegenstelling ziet tussen de principiële Bijbelse lijn en een barmhartige lijn. Op grond van die barmhartige lijn zou een relatie dan wel moeten kunnen. Alsof de Bijbelse lijn onbarmhartig is!

Hoewel het leven als single met homoseksuele gevoelens wel strijd kostte, ervaren meerdere geïnterviewden dit niet altijd als een ontzettende last. Het getuigt van moed dat de geïnterviewden zo eerlijk en openhartig hun ervaringen vertellen, met naam en foto. De lesbische Anna, de enige vrouw die in het boek haar verhaal doet, blijft anoniem.

Natuurlijk kunnen de dertien verhalen niet beschouwd worden als representatief voor alle homo's in de Biblebelt. Zij die in eenzaamheid worstelen met hun geaardheid komen begrijpelijk niet aan het woord. Toch is het nuttig dat de kerk kennisneemt van deze verhalen om er lering uit te putten hoe Bijbels gezien moet worden omgegaan met homo's en hun gevoelens. De Bijbelse argumenten waarom voor een celibatair leven wordt gekozen, blijven onderbelicht. Daarvoor moeten andere bronnen worden geraadpleegd. Op de website van Bijbels Beraad M/V is daarover veel te vinden.

Alle geïnterviewden benadrukken het belang van het geloof. Dat spreekt in het ene geval meer aan dan in het andere. De vanzelfsprekendheid waarmee in meerdere interviews over het geloof wordt gesproken roept vragen op.

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Aangenomen

Naar Zoetermeer,
ds. J.B. Zippro te Terneuzen.

Beroepen

te Bodegraven en te Oostkapelle,
ds. G.J. Baan te Rotterdam-Zuidwijk;

te Drachten,
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom;
te Klaaswaal,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
te Woerden,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk.

Bedankt

Voor Stolwijk,
ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Berichten

RECTIFICATIE

In het interview met ds. C. Harinck, in De Saambinder van vorige week, staat een storende vergissing. Ds. Harinck heeft niet vijf maar zes gemeenten gediend. Oostkapelle, waar hij stond van 1982 tot 1993, werd niet genoemd. Onze verontschuldigingen hiervoor.

Redactie

BIJBELLEZEN MET JONGEREN

Het is prachtig om de Bijbel met jongeren te lezen. Maar het is niet gemakkelijk. Deze training biedt vaardigheden om verdiepend Bijbel te lezen en het gesprek met jongeren aan te gaan. De training bestaat uit drie onderdelen: Hoe lees je de Bijbel? Hoe zet je de Bijbelstudie op? Hoe doe je Bijbelstudie met jongeren? Meld je aan voor de Training Bijbellezen met jongeren op de woensdagen 9, 16 en 30 november in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Ede. Meer informatie en aanmelden: www.jbagg.nl/trainingen

JONGERENCONFERENTIES

Op de Zin-in 21+ jongerenconferenties in Wenum-Wiesel en Burgh-Haamstede zijn nog enkele plaatsen beschikbaar. Het thema is: 'Betrouwbare gids naar de hemel; over de noodzaak en mogelijkheid van bekering'. Kom ook en meld je aan via www.jbagg.nl/zin-in/conferenties

AVOND OVER SUÏCIDE

In september heeft Een Handreiking, reformatorische vereniging voor familieleden van psychisch zieken, een avond belegd voor iedereen die een familielid of

NAJAARSCOLLECTE BN/ZGG 2022

Sinds februari 2021 werken Zending Gereformeerde Gemeenten (ZGG), Bijzondere Noden (BN) en Deputaatschap voor Israël (Dvl) samen ten behoeve van de versterking en uitbreiding van Gods Koninkrijk in het Midden-Oosten. Meer dan tien jaar geleden zette BN daar de eerste stap, met verschillende diaconale projecten. Sinds 2013 steunt BN ook de vervolgd kerk in de brede regio van het Midden-Oosten. ZGG ziet in het Midden-Oosten onbereikte volkeren. De diaconale en geestelijke nood leidde inmiddels tot het uitzenden van twee (zendings)werkers. ZGG is verantwoordelijk voor hun uitzending.

Er wordt door de drie deputaatschappen onderzoek gedaan naar de inzet van mensen, financiën en literatuur in de toekomst. We hopen dat de Heere onze werkers als instrumenten in Zijn hand wil gebruiken tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk, ook in het Midden-Oosten. De opbrengst van de najaarscollecte dit jaar wordt door ZGG en BN besteed aan de bekostiging van genoemde uitzendingen.

In de Noodklok en Paulus van september kunt u meer lezen over het werk in het Midden-Oosten. We hopen dat u de werkers en dit gebied, dat telkens weer het brandpunt van de wereld lijkt te zijn, gedenkt in uw gebeden. Daarnaast bevelen we de najaarscollecte van harte in uw milddadigheid aan.

Bijzondere Noden
Zending Gereformeerde Gemeenten

naaste verloren is door suïcide. Vanwege de grote belangstelling is er opnieuw een avond over dit onderwerp. Deze besloten bijeenkomst is op 27 oktober en vindt in Gouda plaats. Ds. D.E. van de Kieft werkt aan deze avond mee. Informatie en opgave: www.eenhandreiking.nl/nieuws-agenda

BOEK DS. MOERKERKEN

Eind oktober verschijnt het boek "De leeuw heeft gebruld" (overdenkingen over het Bijbelboek Amos) van ds. A. Moerkerken. De netto-opbrengst is voor de jubileumactie 'Beperking over grenzen' van de Vrouwenbond. Het boek kost € 17,50 (excl. verzendkosten) en is te bestellen bij diaken A.J. Bax (bax@kliksafe.nl of tel. 010-4519137). Als u het boek bij de boekhandel koopt, ontvangt de Vrouwenbond hierover geen bijdrage.

Kerkenraad Capelle a/d IJssel-West

ZENDINGSMARKTEN

Hoge Hexel - Op zaterdag 22 oktober (10.00-13.00 uur) belegt de zendingscommissie te Wierden een markt bij het Kulturhus, Nieuwe Schoolweg 5 te Hoge Hexel. Opbrengst is voor ZGG.

Zoetermeer - Op vrijdag 14 oktober (16.00-19.30 uur) houdt vrouwenvereniging 'Slamat' in Zoetermeer een markt t.b.v. zending in Guinee en evangelisatie in eigen land.

Locatie: Vredekerk, Zwaardslotseweg 44/hoek Europaweg, Zoetermeer.

ZANGAVOND

Werkendam - Bethelkerk (Sigmondstraat 47), zat. 15 okt., 19.30 uur, psalmzangavond met André Nieuwkoop orgel, leiding student A.E. Brijder; bovenstemzangers welkom; collecte voor de actie 'Beperking over grenzen' van de Vrouwenbond.

Kerkdiensten

ZONDAG 9 OKTOBER 2022

Aagtekerke 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. F. Mulder; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 16.00 uur ds. A. Schreuder; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 19.15 uur ds. G.W.S. Mulder; Berkenwoude 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; Bodegraven 19.00 uur ds. W. Harinck; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; Brakel 10.00 en 18.00 uur stud. R.T. Michielse; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Capelle aan den IJssel-West 10.00 en 16.00 uur ds. J. van Rijswijk; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.00 uur ds. H. Brons; Den Helder 10.00 en 16.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Deventer 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 15.00 uur ds. H. van der Heiden; Drachten 19.00 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; Ede 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; Eindhoven 15.00 uur stud. R.T. Michielse; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.00 uur ds. W. Silfhout; Enkhuizen 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 uur stud. J. Janse en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Enter 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. W.A. Zondag; Ermelo 9.30 en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Goes 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 19.00 uur ds. M.H. Schot; 's-Gravenpolder 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. S. Maljaars; 's-Gravenzande 18.30 uur ds. P. Mulder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Hoofddorp 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Hogeveen 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Houten 19.00 uur ds. G.J. Baan; Kampen 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 10.00 uur ds. C. Harinck; Kapelle-Biezellinge 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Kesteren 12.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. J. IJsselstein; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen aan den

IJssel 19.00 uur ds. L. Blok; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; Leiderdorp 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; Lelystad 19.00 uur ds. J.B. Huisman; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Meeuwen 18.30 uur stud. J.M. Evers; Meliskerke 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 10.00 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; Naaldwijk 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer Ter Aa 19.00 uur ds. B. Labee; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 15.30 uur ds. M. Karens; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Nisse 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Nunspeet 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur stud. J.C. Kriekaart; Oostburg 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oosterland 14.30 uur ds. P.C. Vlot; Oostkapelle 15.30 uur (H.D.) ds. A.P. Baaijens; Opheusden 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. W. Mouw; Poederroijen 15.30 uur ds. G. Pater; Poortugaal 9.30 en 15.00 uur stud. J.C. Kriekaart; Puttershoek 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. G.J. Baan; Rijssen-Noord 14.30 uur ds. S.W. Janse; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.30 uur stud. A.E. Brijder; Rotterdam-Alexanderpolder 17.00 uur ds. R. Kattenberg; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 (H.A.), 14.00 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; Sliedrecht 9.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; Spijkenisse 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. C. Hogchem; Terneuzen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde-De Vecht 14.30 uur ds. J. Schipper; Tholen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 15.30 uur stud. J.M. Evers; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 15.00 uur stud. A.E. Brijder; Vlissingen 16.00 uur ds. C. Harinck; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle

9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Westzaan 19.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Wierden 14.00 en 18.30 uur stud. J. Janse; Woerden 15.00 uur ds. J. Beens; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zoetermeer 19.00 uur ds. M. Joosse; Zwijndrecht 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 11 OKTOBER 2022

Brakel 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; Meeuwen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Mijdrecht 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Oosterland 19.30 uur (tijdrede) ds. A.T. Huijser; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. F. Mulder; Urk 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

WOENSDAG 12 OKTOBER 2022

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. J. van Laar; Dinteloord 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Drachten 19.30 uur ds. M. Joosse; Goudswaard 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Hoofddorp 19.45 uur stud. J. Janse; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A. Verschuure; Lisse 19.45 uur ds. K. Boeder; Nieuwer Ter Aa 19.30 uur ds. S.W. Janse; Nijkerk 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Nisse 19.30 uur ds. E. Bakker; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Opperdoes 19.30 uur ds. A. Schot; Oudemirdum 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Poederroijen 19.30 uur ds. J. Schipper; Poortugaal 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Rijssen-West 19.30 uur ds. P.D. den Haan; Vlissingen 18.30 uur (huw.bev.) ds. S. Maljaars.

DONDERDAG 13 OKTOBER 2022

Alblasserdam 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Benthuizen 19.30 uur ds. G. Pater; Bodegraven 19.30 uur ds. W. Visscher; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Hendrik-Ido-Ambacht 19.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Kampen 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Naaldwijk 19.45 uur ds. W.J. Karels; Ouddorp 19.30 uur ds. M. Karens; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. P.C. Vlot; Stolwijk 19.30 uur ds. J. van Laar; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Veenendaal 15.00 uur (huw.bev.) ds. B. Labee.

VRIJDAG 14 OKTOBER 2022

's-Gravenpolder 14.00 uur (huw.bev.) ds. S. Maljaars.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 9 OKTOBER 2022

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (bijbeluur) evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (bijbeluur) evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. J. Krijgsman; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Amersfoort

Sint Joriskerk

DV zaterdag 22 oktober

Aanvang: 19:30 uur

Leiding: Ds. W. Visscher

Orgel: Huig van der Knijff

Toegang gratis

Er is een collecte

Leuk geld verdienen voor uw goed doel, kerk of vereniging? Rolladeactie!

Vleesactie! Goede marge, mooie opbrengst! Ook div. andere mogelijkheden bespreekbaar. Tel. 06-18670731
WWW.SLAGERIJBARTADRIAANSE.NL

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

FamilyStream

Geliefde samenzang

v.a. € 9,99 p/m

- ruime keuze met meer dan 4.000 albums
- muziek en vertellingen
- altijd en overal luisteren
- ook offline gebruiken

Google play | Download on the App Store | SONOS

WWW.FAMILYSTREAM.COM

Mooi geschenboekje:
'Drieërlei zuchten', Ds. G.P. van Nieuw Amerongen, 4 preken, www.ramshoorn.nl

Zelfst. woonruimte gezocht Leiden e.o.
Z.s.m. voor 23 jr. werkende jonge man.
E: jbaan98@gmail.com

Praktijk den Uijl

Doe het ondenkbare, doorbreek het geheim.

Individuele en/of groepstherapie bij seksueel misbruik, fysiek of emotioneel geweld.

Luister ook eens de podcast via onze site.

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Meewerkend teamleider gezocht vanaf 21 uur per week

We zijn op zoek naar:

- Iemand die bij voorkeur per nov/dec 2022 beschikbaar is
- Iemand die pro-actief bijdraagt aan waardevolle dagactiviteiten
- Je hebt een warm hart, bent sociaal vaardig en stressbestendig
- Je bent flexibel en staat open voor nieuwe ontwikkelingen
- Je beschikt over een goed probleemoplossend vermogen.
- Een combinatie van begeleiding en aansturing
- HBO werk- en denkniveau

We bieden:

- Werk van betekenis
- Veel ruimte voor eigen inbreng
- Salaris conform CAO-GHZ.

Fijne werksfeer

Gezellig team

Zorgboerderij

Open cultuur

Wij zoeken jou!

www.grootmiddendorp.nl/vacatures

Tip: We zoeken ook nog activiteitenbegeleiders!

Julia's
baby- en kinderkleding

Webshop: www.juliaskleding.nl
Bij ons bent u aan het juiste adres voor jongens- en meisjeskleding, beenmode en leuke accessoires.

Onze maten gaan vanaf 44 t/m 176.

Op zoek naar iets specifieks?
Bel / App dan naar 0342 701 520 of mail naar info@juliaskleding.nl

Onesiforus

NEDERLANDSE STICHTING
VOOR CHRISTELIJKE HANDEIKING

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden geraakte personen, gezinnen e.a.

Alle hulpaanvragen worden door een commissie getoetst en besproken met de diaconie.

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk van giften, collecten en legaten.

U kunt uw bijdrage storten op:
NL36 RABO 0354 2210 00 of
NL76 INGB 0004 1778 00
t.n.v. "Onesiforus"

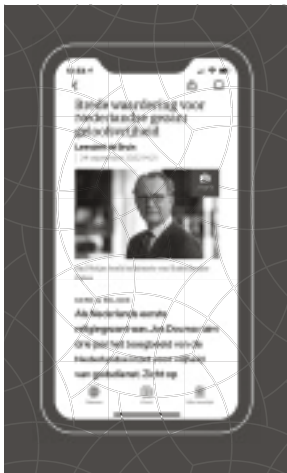
Bestuur:
ds. W.J. op 't Hof (voorz)
W.A. Barth (secr)
ds. A. den Hartog
G. Hop
J.J. van Ommeren
C. Vos

Comité van aanbeveling:
Ds. G. Gerritsen
Ds. D. Heemskerk
Ds. J. Roos

Adviescommissie:
F. Bouman
D.C. van der Ploeg
mr. drs. S. Visser

Aanvragen en informatie:
www.onesiforushulp.nl

p.a. Weegje 2 | 3295 CT | 's Gravendeel | info@onesiforushulp.nl

Download de gratis nieuwsapp!

Scan mij

Scan de QR-code of ga naar rd.nl/app

rd reformatorisch dagblad

VerkeerstheorieVanWijngaarden
Je rijbewijs halen? Leer hier je theorie!

UNIEKE REIS MET INTERESSANT DOEL

D.V.
24 T/M 28
OKTOBER
2022

BERLIJN EN DE HOLOCAUST

Wannsee museum

Het **doel** van de reis is de gevolgen van antisemitisme te zien. Tijdens de busreis wordt er veel verteld over het Jodendom en antisemitisme.

Onder leiding van **rabbin L.B. (Lody) van de Kamp** bezoeken we Berlijn met als hoogtepunten:

- Holocaustmonument en museum
- Wannsee museum
- Concentratiekampen Ravensbrück en Sachsenhausen

Rabbin L.B. van de Kamp

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LIDMAATSCHAP VAN DE GEORGORIEDE VERENIGING

Voor meer informatie over deze interessante reis
dep-israel.nl/reizen

€ 859,- pp
(op basis van een tweepersoonskamer en halfpension)
Toeslag éénpersoonskamer: € 97,-

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinesteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

begrafenisverzorging

Wij verzorgen alleen begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden

Ditmar Markuse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden

Jan Kamp T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon / verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden

Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Laatste preken van JC Philpot dl 1-4 à €10,-.

700 pag. Preken van John Kershaw €25,-.

Alle 20 boeken, 3000pag. €140,-.

Luisterpreken: hetbraambos.nl 078-6933783

Uw woning in Veenendaal verkopen? Bel dan met Wessel Berkhout!

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstrekken u graag een aantrekkelijke offerte.

0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

begrafenisverzorging **Den Hollander**

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

**MOOIE COLLECTIE ORGELS
VAN DIVERSE MERKEN
RUIME ERVARING IN
ZAAL- EN KERKORGELS**

**VERTROUWDE
KLANKEN...**

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL KRABBENDIJK
VRIJHEIDSLAAN 55 OOSTPOLDERWEG 15
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL 4413 NN KRABBENDIJK

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STLORKGELS.NL

Vakantie terugverdienen?
www.diskoffer.nl

vakanties met zondagsrust

Begrafenisonderneming
Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89
info@begrafenisondernemingtreur.nl

www.begrafenisondernemingtreur.nl

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor
akoestische
vraagstukken

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Feminine Herbal Complex (NeoLife)

- * balanceert de hormonen
 - * bij ongemakken rondom menstruatie/overgang
 - * verlicht zwarmoedigheid en somberheid
- Kortingscode **22fem**
Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

Bed & Breakfast Knuivers, de ideale keuze! Ribeslaan 4, 3911 ZW Rhenen.

<https://www.b-b-knuivers.nl>
Tel.: 06-19856085
Info@knuivers.com

Wij zoeken een
**voorman
montage**

Interesse?
Bel, app of mail Lisa!
06 16 10 57 37
lisa@elkekastopmaat.nl

elkekastopmaat.nl
WIM VAN WOLFSWINKEL

Begrafenisverzorging M. van Hees

078-6762273

Persoonlijke begeleiding en aandacht staan bij ons centraal.

Altijd en overal te ontbieden.

Vanuit christelijke overtuiging verzorgen wij alleen begrafenissen.

Hoeksche Waard en omgeving
vanheesbegrafenisverzorging@gmail.com
www.begrafenis-hoeksewaard.nl

KOOR- EN SAMENZANGAVOND

DV zaterdag 22 oktober

Aanvang: 19.00u

EILAND URK & ANDRÉ NIEUWKOOP

Henk Frank Strijkert, koorbegeleiding
Hugo van der Meij, vleugel

ST. MAARTENSKERK ZALTBOMMEL

Bestel toegangskaarten via

NAARHETCONCERT.NL

Aangeb.: studentenwoning met keuken, badk, eigen ingang. Voor omg. R'dam/Gouda. 010-2847733

Bed & Breakfast "DE OUDE LOODS"
Even uitrusten op de Veluwe, vrij in de natuur. Telefoon: 06-14486940

Hé ICT-held!

MIGREER JEZELF OOK EENS.

Word Hupraheld, net als Matthias

→ Bekijk onderstaande vacatures op hupra.nl/werkenbij

- * ICT-Consultant
- * VoIP engineer
- * Cloud-Engineer
- * IT-Support engineer

Altijd en overal gerust aan het werk.

hupraict.

Gezocht Persoonlijk begeleiders

Vanaf 20 uur per week
MBO/HBO SKJ geregistreerd
Tel. 0342-422432
info@grootkootwijk.nl

In alle rust thuis uw nieuwe PVC vloer kiezen! Neem contact met ons op en maak gebruik van onze service:

De Vloerenkoning.nl Tel. 06-19557166

Wilt u nog een paar dagen weg (Zeeland)? Kijk dan op bedenbreakfast.nl "De Westvest" of bel voor info 06-15195097. Welkom!

Op **DV zaterdag 15 oktober** zal er een **Psalmzangavond** worden gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van **Oud-Beijerland**, aanvang 19.30 uur.

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing

Bungalowpark

AL 65 JAAR VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

UIT HET GOEDE HOUT GESNEDEN?

BINNENKORT IN DE NIEUWE FABRIEK!

DRIE VACATURES

- Spuiter/afmontage
- CNC Operator
- Machinale houtbewerker

SYNWOOD
— TRAPPEN —

06 3966 5969 of gertjan@synwoodtrappen.nl
NIJVERDALSEWEG 149 | RIJSSEN | SYNWOODDESIGN.NL

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Orgelmakerij Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637
www.orgelmakerijboogaard.nl

Nieuwbouw | Restauratie- Stem- en onderhoudswerk

BOUWHOF

BEZIG MET JE HUIS.

BOUW, SANITAIR, KEUKEN EN INTERIEUR

SHOP.BOUWHOF.NL

Edisonstraat 115 2723 RT Zoetermeer 079 - 3310700 www.bouwwhof.nl

kina

begravenisverzekering

D.W. Schipper 010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman 0182-58 39 32
Gouda

Daag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,47 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2EO
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

EEN LIED IN DE HERBERG

'ZEG JONGENS, LATEN WE DAAR VOOR DE GRAP EENS BINNENLOPEN. DAN KUNNEN WE ZIEN WAT ZE DAAR UITVOEREN', ZEI HENDRIK.

'Mij niet gezien', antwoordde een kameraad. 'Nee, wij gaan verder. Kom, Hendrik!' Een andere makker trok hem mee. 'Dan ga ik alleen', zei Hendrik. Hij stapte het tehuis voor militairen binnen. Hij keek nog even achterom. De anderen liepen door. Dan maar alleen.

Binnen zat een grote groep soldaten. Kolonel Pieters stak zijn hand naar Hendrik op. Hij zou wel aan gisteren denken. Toen moest hij bij Pieters op het matje komen. Dat gebeurde de laatste tijd regelmatig. Gehoorzamen was nu eenmaal niet Hendriks sterkste kant. Bovendien had hij volgens Pieters verkeerde vrienden. Het was toch aardig van hem dat hij nu zo normaal deed.

Het leven in de kazerne beviel Hendrik uitstekend. Ook de grote stad was stukken beter dan het dorp waar hij vandaan kwam.

Hij keek de zaal eens rond. Pieters zou wel denken dat hij zijn raad had opgevolgd.

'Er zijn allerlei tehuizen opgericht, waar jullie je vrije uren door kunnen brengen', had hij gisteravond gezegd. 'Daar is het gezellig en er wordt soms ook een Bijbellezing gehouden!'

Hendrik had daar geen zin in gehad en was er dus nog nooit geweest. Maar vanavond wilde hij toch eens gaan luisteren.

Er kwam een man binnen. De militairen schenen hem te kennen. 'Dag meneer Rips', klonk het van alle kanten. 'Fijn, dat u er weer bent!'

'Wie is dat?' vroeg Hendrik aan een soldaat die naast hem kwam zitten. 'Dat is meneer Rips. Hij is godsdienstonderwijzer en komt hier vaak een Bijbellezing houden!'

'Kijk, een nieuw gezicht', zei meneer Rips. Hij liep naar Hendrik toe. 'Zo... wie ben je?'

'Hendrik Veermans.'

'Hendrik Veermans... Uit welke plaats kom je?'

'Uit Borssele.'

VERVOLGVERHAAL | GEESJE VOGELAAR-VAN MOURIK - uitg. Gebr. Koster

22

Kijk eens omhoog!

Je wordt wakker en kijkt naar buiten. Je ziet dat het weer licht geworden is.

Je kijkt omhoog naar de lucht en de wolken. Zoveel kleuren in de lucht. Zoveel vormen hebben de wolken. Wie omhoog kijkt naar de lucht, ziet iets van Gods eer en heerlijkheid.

Job keek ook naar boven. De Heere zei tegen Job: 'Bemerk den hemel en zie; en aanschouw de bovenste wolken, zij zijn hoger dan jij' (Job 35:5). De Heere wilde Job leren: God is zo groot, jij zo klein. Als David aan het eind van zijn leven Psalm 18 gaat zingen, gebruikt hij ook het beeld van de lucht, maar dan om te leren dat de Heere wolken, hagel en bliksem gebruikt om te oordelen.

De mooiste en meest leerzame lucht zie je misschien wel als je de regenboog ziet. Aan de ene kant van de lucht schijnt de zon en aan de andere kant zie je een donkere lucht. Hoe donkerder de wolken, hoe helderder de regenboog! De regenboog is het teken dat de Heere doet wat Hij heeft beloofd. Om de regenboog te kunnen zien, moet je omhoog kijken!

Er zijn mensen die 's morgens, als ze opstaan, eerst naar buiten kijken of er wolken zijn. Want de Heere Jezus zal op de wolken wederkomen, zij verlangen daarnaar. In Lukas 21 vers 27 en 28 staat dit heel mooi: 'En alsdan zullen zij den Zoon des mensen zien komen in een wolk met grote kracht en heerlijkheid. Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog, en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is.'

Hoe heerlijk is het als je zo 's morgens omhoog mag kijken. Kijk jij ook zo omhoog?

Leestip: Lukas 21:25-33

M. SNELLEN-NIJSINK, VEENENDAAL

Ds. Labee over:

Droefheid naar God (1)

Wilt u wat schrijven over de 'droefheid naar God'?

Verstandelijk weet ik dat de droefheid naar God nodig is, maar hoe kom ik aan die droefheid?

Droefheid der wereld

Om met de vraag van de eerste lezer te beginnen, de apostel Paulus schrijft hierover aan de gemeente van Korinthe: 'Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid; maar de droefheid der wereld werkt den dood' (2 Kor. 7:10). Ook op andere plaatsen in de Heilige Schrift lezen we over de 'droefheid naar God'. In de Psalmen lezen we van een wenend zondaar naar God (Psalm 6), van

een oprechte zondenbelijder (32), een dorsten naar de Heere (42) en - om niet meer te noemen - een boeteling voor God (51). Er zijn ook woorden uit de profeten, die spreken over de droefheid naar God. Een bekend woord vinden we in Jesaja 66 vers 2: 'Op dezen zal ik zien, op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft'. Maar we richten ons hier op de woorden van God door de mond van de apostel Paulus. Hij spreekt over droefheid tot de gemeente van Korinthe, waar hij anderhalf jaar had mogen dienen. Echter na verloop van tijd ontvangt hij verontrustende berichten: men leeft in ontucht, laat zich meeslepen door de zondige leefwijze van de heidense omgeving en er dreigen scheuringen. De eerste Korinthebrief lijkt vruchteloos evenals een (vermoedelijk afgelegd) kort bezoek. Vandaar dat Paulus opnieuw een brief schrijft. Deze voor ons onbekende brief wordt vaak genoemd de 'tranenbrief', omdat de apostel ergens zegt dat hij hem met veel tranen heeft geschreven.

Paulus heeft in spanning afgewacht en besloten om opnieuw in de richting van Korinthe te reizen. En dan, ergens onderweg, bereiken hem bemoedigende berichten. De 'tranenbrief' heeft diepe indruk gemaakt. De gemeente is bedroefd geworden,

niet alleen vanwege zoveel tegenstand tegen Paulus, maar bovenal tegen GóD. Hun droefheid heeft geleid tot inkeer, tot bekering. Men is binnen de gemeente bedroefd geworden naar God. Als Paulus dat alles hoort, neemt hij opnieuw pen en papier om zijn blijdschap erover uit te spreken. Het is hem tot blijdschap dat de Heere de 'tranenbrief' heeft willen gebruiken!

Deze ware droefheid is zo anders als 'droefheid der wereld'. Over die 'aardse droefheid' schrijft de kanttekening (21): 'Dat is, welke in wereldse mensen is, om het verlies van wereldse zaken, of die uit vrees voor Gods straf alleen wordt veroorzaakt, waarop verharding in de zonde, wanhoop en eindelijk de verdoemenis zelve volgt, gelijk in Kaïn, Achitofel, Achab, Judas en dergelijken te zien is'.

Droefheid naar God

De 'droefheid naar God' wordt eveneens duidelijk omschreven door onze vaders: 'Dat is, die van God komt, Gode aange-naam is, en de zondaar tot God brengt; wanneer namelijk het hart des zondaars daarover recht bedroefd is, dat hij God zijn Vader door zijn zonde vertoornd heeft, met een vertrouwen van de vergeving derzelve door Christus Jezus, vergezelschap met een vast voornemen van de zonde te vlieden; gelijk de voorbeelden van David, de verloren zoon, de zondares, Petrus en anderen uitwijzen'.

Het is dus een droefheid op God gericht, die uitdrijft tot de Heere. Het woord 'naar' heeft echter ook de betekenis van 'volgens', 'overeenkomstig'. Het heeft daarom ook de betekenis van een droefheid naar Gods wil, een Gode welgevallige droefheid, waarop Gods goedkeuring rust. In het woord 'naar' ligt niet alleen opgesloten dat die droefheid naar God uitgaat, maar ook van God komt. Of anders gezegd, een droefheid die door God Zélf gewerkt wordt. Als er mensen zijn die bedroefd worden naar God, dan is dat alleen Zijn werk, dan is dat alleen omdat Hij de Eerste was. Ook zal die droefheid zich ook weer op God richten, tot God uitdrijven. Als de Heere het geeft, willen we nog iets schrijven over de tweede vraag, die gaat dringen: hoe kom ik aan die droefheid naar God, die de ware bekering werkt?

Voor nu alleen nog deze vraag: kent u/ ken jij iets van die ware droefheid naar God? Want de droefheid der wereld loopt uit in de eeuwige dood.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

